

Onderwerp Gemeenteraadsverkiezing op 21 november 2018

Steller J. van Dijken

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 70 25 Bijlage(n) -

Ons kenmerk 7116210

Datum 19-09-2018 Uw brief van

Uw kenmerk -

Geachte heer, mevrouw,

Op woensdag 21 november 2018 wordt de herindelingsverkiezing gehouden voor de nieuw te vormen gemeente Groningen. De huidige gemeenten Groningen, Haren en Ten Boer worden samengevoegd. Op grond van de Wet algemene regels herindeling (ARHI) is de gemeente Groningen als grootste gemeente naar inwoneraantal, belast met de voorbereiding. In deze brief informeren wij u over de voorbereidingen van deze verkiezing.

Stemlokalen

Op 21 november zijn er 154 stembureaus, verspreid over het grondgebied van de huidige gemeenten Groningen, Haren en Ten Boer. 15 in de gemeente Haren, 8 in de gemeente Ten Boer en 131 in de gemeente Groningen. Van 144 stembureaus worden de adressen op aan de kiezers te verzenden stempassen vermeld. Zo wordt de kiezer verwezen naar een stembureau in de nabijheid van zijn woonadres. Maar ze mogen in elk stemlokaal in Groningen, Haren en Ten Boer stemmen.

Daarnaast zijn er in Groningen tien extra stemlokalen op locaties waar veel kiezers komen, te weten de Hanzehogeschool (Zernikeplein), Harmoniecomplex RUG, Martiniziekenhuis, Universitair Medisch Centrum Groningen (UMCG) (twee stembureaus), bij het Hoofdstation, DUO / Belastingdienst, Openbare Bibliotheek Groningen en het stadhuis (twee extra stembureaus).

In het Hoofdstation zelf is geen geschikte ruimte voor een stemlokaal beschikbaar. Daarom wordt bij het Hoofdstation een mobiele kantoorunit geplaatst op het Stationsplein. In verband met het ontbreken van een geschikte locatie in de directe omgeving wordt een tweede mobiele kantoorunit geplaatst aan de Veenweg.

Openingstijden stemlokalen

De stemlokalen zijn geopend van 7.30 uur tot 21.00 uur. Uitzondering hierop is het stemlokaal bij het Hoofdstation. Het stemlokaal bij het Hoofdstation begint om 6.30 uur om vroeg reizende kiezers de gelegenheid te geven hun stem uit te brengen. Dit stemlokaal sluit om 20.00 uur, omdat de ruimte minder geschikt is voor het tellen van de stemmen. De telling voor dit stembureau is vanaf 21.00 uur in het gemeentelijk kantoor aan het Harm Buitenplein.

Toegankelijkheid

Ter uitvoering van het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap treedt naar verwachting per 1-1-2019 een Kieswetwijziging in werking om de toegankelijkheid van het verkiezingsproces te verbeteren. Uitgangspunt is dat iedere kiezer die dat wil, zoveel mogelijk in staat moet worden gesteld om zelfstandig zijn of haar stem uit te brengen. De wijziging regelt o.a. dat alle stemlokalen toegankelijk moeten zijn voor kiezers met een lichamelijke beperking. Hiervoor is op verzoek van het ministerie van BZK een checklist met toegankelijkheidscriteria opgesteld. Als burgemeester en wethouders er niet in slagen om alle stemlokalen volledig toegankelijk te maken, moeten zij de raad daarover informeren. Voor de volledigheid wordt opgemerkt dat hulp aan kiezers met een verstandelijke beperking in het stemhokje op basis van de Kieswet niet is toegestaan. De voorgestelde Kieswetwijziging brengt hierin geen verandering.

Hoewel de wijziging nog niet in werking is getreden hechten we grote waarde aan het verbeteren van de toegankelijkheid van de stemlokalen en streven we er naar om bij de gemeenteraadsverkiezing van 21 november zoveel mogelijk goed toegankelijk stemlokalen te hebben. Er is een voorschouw uitgevoerd waarbij alle stemlokalen zijn onderzocht op toegankelijkheid. Voor 21 november worden al zo veel mogelijk aanpassingen gedaan. Verder hebben we voor de komende gemeenteraadsverkiezing 5 niet toegankelijke stemlokalen geschrapt en vervangen door toegankelijke locaties. Het resultaat is dat er op 21 november alleen maar toegankelijke stemlokalen worden gebruikt. Ook wordt een stembureau speciaal ingericht waar doven en slechthorenden zelfstandig kunnen stemmen. De bemensing zal op dit bureau deels bestaan uit doven. Ter ondersteuning zullen doventolken aanwezig zijn. In de openbare publicaties en op de gemeentelijke websites wordt door middel van een code aangegeven hoe de toegankelijkheid van de stemlokalen is.

Op de verkiezingsdag 21 november zullen we nogmaals alle stemlokalen ter plekke gaan schouwen. Aan de hand van de bevindingen zal actie worden ondernomen om ervoor te zorgen dat we bij de verkiezingen in 2019 alleen nog maar goed bereikbare en betreedbare stemlokalen hebben. Het schouwen zal bij voorkeur worden uitgevoerd in samenwerking met lokale

belangengroeperingen van mindervaliden. Hiermee sluiten wij aan bij de opvatting dat we uiteindelijk een gemeente willen waar toegankelijkheid de norm is en niet langer een uitzondering.

Verkiezingstaxi

Op 21 november rijdt er in Groningen, Haren en Ten Boer een verkiezingstaxi. Kiezers die door een lichamelijke beperking of ouderdom moeilijk zelfstandig naar het stemlokaal kunnen komen, kunnen met een taxi gratis naar het stemlokaal in de buurt van hun woonadres. Zo kunnen zij hun kiesrecht zelfstandig uitoefenen.

Stembureauleden

Voor een stembureau worden ten minste vijf en maximaal zeven stembureauleden benoemd; zeven is het wettelijke maximum. Voor een aantal drukke stembureaus wordt een zodanige bezetting geregeld, zodat er voldoende wisseling plaatsvindt om de belasting te verminderen. De inzet van extra tellers per stembureau wordt zo mogelijk afgestemd op de opkomst per stembureau.

Stembureauleden en tellers moeten beschikken over voldoende kennis en vaardigheden op het terrein van het verkiezingsproces. Ze nemen daarvoor deel aan een verplichte training. De geschiktheid van de stembureauleden wordt beoordeeld op basis van een af te leggen toets.

Bij de gemeenteraadsverkiezing wordt weer gebruik gemaakt van de StembureauApp. Voor de stembureaus in Haren en Ten Boer is het gebruik van de StembureauApp nieuw. De op iPads geïnstalleerde StembureauApp ondersteunt het stembureau bij de werkzaamheden. Alle voorzitters en plaatsvervangende voorzitters van de 154 stembureaus volgen hiervoor aanvullend op de eerder genoemde training een verplichte instructie.

In een wetsvoorstel tot wijziging van de Kieswet wordt voorgesteld om wettelijk uit te sluiten dat kandidaten, die op de kandidatenlijst staan, kunnen worden benoemd tot lid van het stembureau. Waarschijnlijk gaat dit verbod ook gelden voor zittende leden van vertegenwoordigende organen waarvoor de verkiezing wordt georganiseerd. Deze maatregel is bedoeld om de neutraliteit en onafhankelijkheid van stembureauleden te versterken. De verwachting is dat de wijziging van de Kieswet per 1-1-2019 in werking gaat treden. Bij de gemeentelijke herindelingsverkiezing wordt geanticipeerd op de voorgestelde wetswijziging. Op 21 november en 22 november worden geen kandidaatsraadsleden of zittende raadsleden ingezet op de stembureaus en bij de centrale telling in MartiniPlaza.

Centraal tellen

Bij deze verkiezing wordt meegedaan met het experiment centrale stemopneming van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Doel van het centraal tellen is het vergroten van de transparantie, controleerbaarheid en de efficiëntie van de stemopneming. Dit komt ten goede aan de betrouwbaarheid van de uitslag en het vertrouwen van de inwoners in het verkiezingsproces.

Na sluiting van de stemming om 21.00 uur vindt in alle stemlokalen eerst een voorlopige telling op partijniveau plaats. Op basis van deze telling wordt op de verkiezingsavond een voorlopige uitslag en een voorlopige zetelverdeling bekend gemaakt. Het tellen van de stemmen die op de afzonderlijke kandidaten zijn uitgebracht gebeurt de volgende dag in MartiniPlaza door een door burgemeester en wethouders ingesteld gemeentelijk stembureau. De definitieve uitkomsten per partij, per kandidaat en de definitieve zetelverdeling worden in een openbare zitting vastgesteld door het hoofd- en centraal stembureau op vrijdag 23 november om 10.00 uur.

Verkiezingsborden

Wij plaatsen op 42 locaties op het grondgebied van de gemeenten Groningen, Haren en Ten Boer verkiezingsborden waarop de verkiezingsposters van de deelnemende partijen worden afgedrukt. De borden zijn kant-en-klaar en worden geplaatst geplaatst in overleg en onder toezicht van de afdeling Stadsbeheer. De deelnemende partijen krijgen op de borden evenveel ruimte en er is geen sprake van overlappen van elkaars posters door de partijen en/of andere instanties.

Test nieuw stembiljet

Op verzoek van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties wordt bij de komende herindelingsverkiezing in Groningen in de nabijheid van 5 stemlokalen een test gehouden met een nieuw model stembiljet. De locaties zijn: Gemeente Groningen, Hanzeplein 120, Noorderpoort Hora Siccamasingel 177, Martiniziekenhuis, van Swietenlaan 1, Groninger Forum Beijum Bibliotheek, Ypemaheerd 42 en De Veldspaat, Veldspaatstraat 368. Uitgangspunt is dat de test op geen enkele wijze het stemmen in het stemlokaal voor de herindelingsverkiezing mag hinderen. De organisatie en de kosten van de test zijn volledig voor het ministerie.

Financiën

In de gemeentebegroting 2018 is rekening gehouden met het organiseren van een gemeenteraadsverkiezing met een budget van 550 duizend euro. De herindelingsverkiezing brengt voor Groningen als organiserende gemeente extra kosten met zich mee. Met de gemeenten Haren en Ten Boer is afgesproken dat hun verkiezingsbudgetten ook voor deze kosten worden

aangewend. De verwachting is dat de totaal beschikbare budgetten voldoende zijn om de totale kosten van de herindelingsverkiezing te kunnen dekken. Echter omdat het hier gaat om een herindelingsverkiezing zijn er nog enkele onzekerheden. Eventuele afwijkingen worden gemeld bij de jaarrekening 2018 en zal worden voorgesteld om deze te verrekenen met de algemene middelen. Dit is in overeenstemming met het raadsbesluit één integraal afwegingsmoment (raadsbesluit 29-03-2017).

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

A handwritten signature in black ink, appearing to be "T. Schroor", written in a cursive style.

de loco-burgemeester,
Ton Schroor

A handwritten signature in black ink, appearing to be "Bert Popken", written in a cursive style. The initials "I.S." are written above the signature.

de loco-secretaris,
Bert Popken